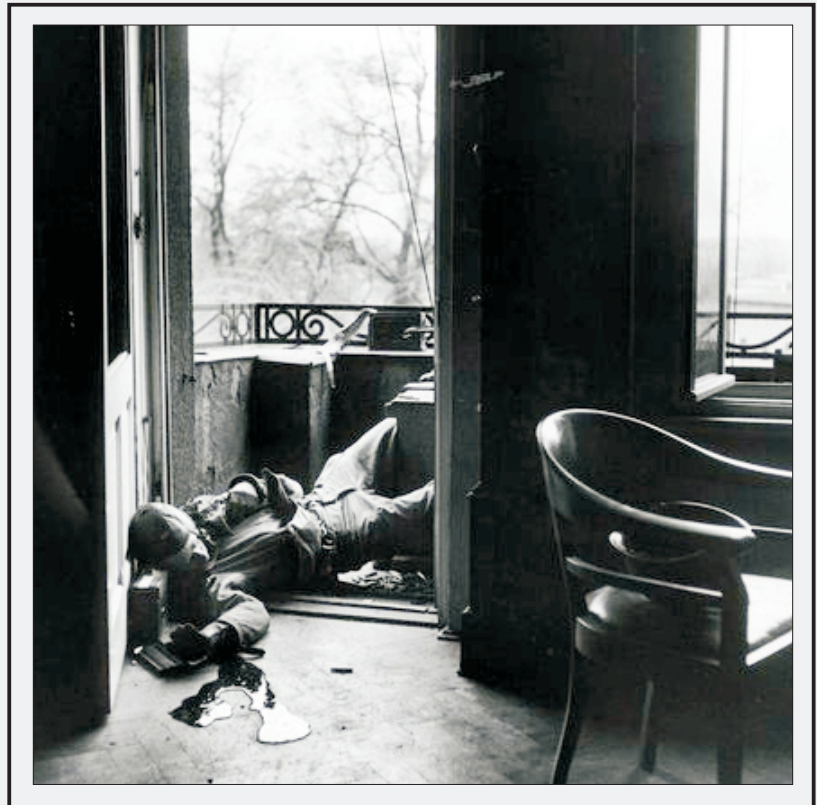

Horná Nitra v období druhej svetovej vojny

Druhá svetová vojna bola najväčší a najrozsiahlejší ozbrojený konflikt v dejinách ľudstva. Začala v Ázii inváziou Japonska do Číny 7. júla 1937, no niektoré zdroje uvádzajú ešte rok 1931, kedy Japonci vtrhli do Mandžuska. Európa sa postupne dostala z povojnovej krízy po prvej svetovej vojne a USA pomohli pôžičkou aj Nemecku, ťaženému reparáciami za škody veľkej vojny. Krach na Newyorskej burze v roku 1929 však opätovne uvrhol svet do hospodárskej krízy, ktorá prispela k prerazeniu Adolfa Hitlera a jeho Národnosocialistickej nemeckej robotníckej strany do vysokej politiky. Pod týmto vedením Nemecko porušovalo Versailleskú zmluvu a ostatné štáty to tolerovali. A tak po militarizácii, zavedení vojenskej povinnosti a podpísaní vojenských zmlúv došlo v marci 1938 k zabratiu územia cudzieho štátu – anšlusu Rakúska a nakoniec napadnutiu Poľska bez vyhlásenia vojny. Druhá svetová vojna oficiálne začala 1. septembra 1939 o 4.45 paľbou nemeckého križníka Schleswig-Holstein na Gdansk. Francúzsko a Veľká Británia na základe zmluvy s Poľskom vypovedali 3. septembra 1939 Nemecku vojnu. Poľsko bolo do mesiaca porazené, k čomu prispel aj Sovietsky zväz, ktorého jednotky tiež vstúpili 17. septembra 1939 do východného Poľska. ZSSR v zime obsadil Fínsko, podmanil Estónsko, Lotyšsko a Litvu, neskôr časti Rumunska. V roku 1940 Nemecko dobylo Dánsko, Nórsko, Holandsko, Belgicko, Luxembursko a Francúzsko. Veľká Británia sa ubránila. **Do vojny boli zat'ahované ďalšie štáty.** Prepadnutie ZSSR Nemeckom bolo prelomovou udalosťou druhej svetovej vojny, pretože ten sa pridá na stranu spojencov proti Nemecku, Taliansku a Japonsku. USA vstúpili do vojny 7. decembra 1941 po napadnutí ich námornej základne Pearl Harbor v Tichomorí Japonskom.

Posledný padlý...

Na Nemeckom okupovaných územiach obyvatelia prejavovali odpor formou sabotáží. Prvé partizánske hnutie sa zrodilo už v roku 1941 pod vedením Tita v Juhoslávii. V júli 1943 Taliani zvrhli Mussoliniho a pridali sa k spojencom. Obsadenie Slovenska nemeckými ozbrojenými zložkami 29. augusta 1944 rozpútalo už dlhšie pripravované povstanie, ktoré skončilo 27. októbra 1944 pádom centra v Banskej Bystrici. Povstalci z hôr pokračovali v partizánskom spôsobe boja.

Koncom roku 1943 sa konala Teheránska a vo februári 1945 Jaltská konferencia na Kryme. Na nich sa zástupcovia ZSSR, Veľkej Británie a USA dohodli na línii postupu spojeneckých vojsk v Európe i povojnového usporiadania sveta. **Bitka o Berlín a dobytie mesta znamenali koniec fašistického nemeckého odporu.** Kapitulácia Nemecka nadobudla **platnosť 8. mája 1945 o 23.01.** Japonsko kapitulovalo 2. Septembra 1945 a tým sa druhá svetová vojna definitívne skončila. O život v nej prišlo 62 537 400 ľudí, z toho 24 456 700 **vojakov.**